

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Giltig från: 2026-02-11

Innehållsansvar: Anders Båth, (andba11), Överläkare

Giltig till: 2028-02-11

Granskad av: Anders Båth, (andba11), Överläkare

Godkänd av: Jerker Nilson, (jern1), Chefläkare

Förberedelser inför datortomografi (DT), SÄS

Sammanfattning

Rutinen beskriver samlade förberedelser inför olika DT-undersökningar inom radiologi SÄS.

Förändringar sedan föregående version

Lagt till förberedelser för DT-colon i anslutning till avbruten koloskopi; i övrigt oförändrat innehåll.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Förändringar sedan föregående version	1
Förutsättningar	2
Datortomografi med kontrastförstärkning – allmän	2
Genomförande	2
Datortomografi hjärta.....	2
Tunntarm.....	2
Colonundersökning	2
Förberedelser.....	2
Tredje dagen före undersökningsdagen	3
Andra dagen före undersökningsdagen.....	3
Dagen före undersökningsdagen.....	4
Undersökningsdagen.....	4
DT-colon i anslutning till avbruten koloskopi	4
Förberedelser.....	4
Uppföljning	5
Dokumentinformation.....	5
Länkförteckning.....	5

Förutsättningar

Datortomografi med kontrastförstärkning – allmän

Undersökning med intravenös kontrast, se:

[Kontrastundersökning, premedicinering vid risk för anafylaktisk reaktion, SÄS](#) (Sjukhusövergripande rutin SÄS)

[Jodkontrast när patienter är under thyreoideautredning eller radiojodbehandling](#) (Intern riktlinje radiologienheten, SÄS)

[Kontrastmedelsinducerad nefropati \(KMN\) – prevention vid kontrastmedelsundersökning, SÄS](#) (Sjukhusövergripande riktlinje SÄS)

Uppgift om njurfunktion ska finnas på remissen.

Val av PVK och i vilken arm styrs av vilken undersökning som ska göras, se: [Venkateter och kontrasthastighet vid användning av tryckspruta](#) (Intern riktlinje radiologienheten, SÄS).

Genomförande

Datortomografi hjärta

På undersökningdagen får patienten inte dricka kaffe eller te.

Mediciner tas som vanligt, även astmamediciner. Läkemedelslista med eventuella astmamediciner och läkemedel ska finnas med patienten.

Besöket beräknas ta 2–3 timmar.

Tunntarm

Fastande från kl 24:00 = ingen mat eller dryck förrän undersökning är klar.

Colonundersökning

Utöver nedanstående, se även regionala terapiråd [Läkemedel vid tarmrengöring](#).

Förberedelser

Polikliniska patienter får nedanstående förberedelser hemskickade tillsammans med tid för undersökning. Är patienten inneliggande får vårdavdelningen en broschyr med de förberedelser som ska göras.

För att undersökningen ska bli bedömbär måste tarmen vara fri från tarminnehåll. Det är därför mycket viktigt att patienten följer nedanstående anvisningar noggrant.

Preparat inför förberedelserna hämtas på radiologienheten och dessa innehåller:

- Kaliumklorid och Makrogol (Laxabon) laxermedel (2 påsar).
- Bisakodyl (Toilax) laxermedel (1 tub och 4 små gula tabletter).
- Johexol (Omnipaque) 350 mg/ml jodkontrastmedel (100 ml).
- E-Z-CAT Dry bariumkontrastmedel (2 påsar).
- Diben Drink Vanilj, ett kosttillskott som även kan drickas av diabetiker (4 stycken).

Varje påse Kaliumklorid och Makrogol (Laxabonpulver) vispas ut i en (1) liter vatten. Lös och vispa först ut pulvret i en halv (1/2) liter vatten och späd sedan ytterligare med en 1/2 liter vatten och rör om. Detta kallas nedan för "**LAXABONLÖSNINGEN**".

Varje påse kontrastmedel (E-Z-CAT Dry) blandas med en 1/2 liter vatten; vispa om under 1 minut. Vispa varje gång innan vätskan hålls upp i ett glas för att dricka. Detta kallas nedan för "**E-Z-CAT-KONTRASTEN**".

Blanda jodkontrastmedlet Johexol (Omnipaque) i 9 dl vatten. Detta kallas nedan för "**JODKONTRASTEN**".

Förberedelserna pågår i **TRE** dagar före undersökningsdagen och under denna tid ska patienten dricka rikligt med klara drycker som kaffe, te, buljong, saft, juice (utan fruktkött) och vatten. Dryckerna bör vara sötade med vanligt socker (således inte lightprodukter) för att undvika huvudvärk p.g.a. lågt blodsocker. Detta gäller inte diabetiker. Gärna två koppar kaffe istället för en, eller två glas saft istället för ett.

Detta får inte ätas: Ris, grönsaker, fullkornsbröd, linfrön, müsli, kärnfrukter (som exempelvis vindruvor, melon) eller bulkmedel (Plantago ovata/ finns bland annat i Lunelax, fiberform och liknande) under de tre dagar förberedelser pågår.

Tredje dagen före undersökningsdagen

Patienten ska äta fiberfattig kost.

Frukost: Klar dryck och vitt bröd med exempelvis matfett och ostpålägg eller marmelad utan skalbitar.

Lunch och middag: Kokt fisk eller kokt kyckling med kokt potatis.

Andra dagen före undersökningsdagen

Patienten ska äta fiberfattig kost.

Frukost: Klar dryck och vitt bröd med exempelvis matfett och ostpålägg eller marmelad utan skalbitar.

Lunch: Kokt fisk eller kokt kyckling med kokt potatis. Till detta ska patienten dricka 2 dl av E-Z-CAT-KONTRASTEN.

Middag: Kokt fisk eller kokt kyckling med kokt potatis. Till detta ska patienten dricka 2 dl av E-Z-CAT-KONTRASTEN.

Dagen före undersökningsdagen

Frukost: Klar dryck och högst tre skivor vitt bröd med exempelvis ostpålugg eller marmelad utan skalbitar. Till detta ska patienten dricka 2 dl av E-Z-CAT-KONTRASTEN och 2 dl av JODKONTRASTEN.

Efter frukosten får patienten inte äta mer, men får dricka klara drycker - gärna mycket!

Lunch (klockan 11:00) ska patienten dricka 2 stycken DIBEN DRINK och 2 dl av E-Z-CAT-KONTRASTEN och 2 dl av JODKONTRASTEN.

Innan klockan 14:00 bör patienten smörja in ändtarmsöppningen med en fet salva/ barriärkräm (t.ex. Cavilon) eftersom patienten kommer att få många tunna avföringar. Se till att patienten har nära till en toalett.

Mellan klockan 12:00 och 14:00 ska patienten dricka 1 liter LAXABONLÖSNING.

Klockan 15:00 ska patienten dricka 2 dl av JODKONTRASTEN

Klockan 17:00: ska patienten dricka 2 stycken DIBEN DRINK.

Klockan 18:00: ska patienten dricka 2 dl av JODKONTRASTEN.

Mellan klockan 16:00 och 18:00 dricker patienten 1 liter LAXABONLÖSNING.

Omkring klockan 22:00 tas 2 tabletter TOILAX som sköljs ner med ett glas vatten och 2 dl av E-Z-CAT-KONTRASTEN samt 2 dl av JODKONTRASTEN.

Undersökningsdagen

Frukost: Ett glas/en kopp klar dryck (sötad!) men ingen smörgås eller annan mat.

Drygt 2 timmar innan patienten ska vara på radiologienheten tas Bisakodyl (TOILAX) - klysmå (tuben). Detta kommer att ge ytterligare någon tarmtömning efter cirka 15 minuter.

DT-colon i anslutning till avbruten koloskopi

Förberedelser

Patienten informeras om att fortsätta dricka rikligt med klara drycker som kaffe, te, buljong, saft, juice (utan fruktkött) och vatten. Dryckerna

bör vara sötade med vanligt socker (således inte lightprodukter) för att undvika huvudvärk p.g.a. lågt blodsocker. Detta gäller inte diabetiker. Gärna två koppar kaffe i stället för en, eller två glas saft i stället för ett.

Kontrastmedel per os Johexol (Omnipaque) 350 mg/ml jodkontrastmedel (45 ml) blandas med ½ liter vatten. Denna blandning bör intas jämt under 1 timmes tid med start kl 06:00; scanningen sker 3 timmar efter att kontrasten är uppdrucken.

Uppföljning

Revidering av rutinerna sker vid behov.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Therese Kjellgren, röntgensjuksköterska, radiologi SÄS

Anders Båth, specialistläkare, radiologi, SÄS

Remissinstanser

Verksamhetschefer, SÄS

Fastställt av

Jerker Nilson, chefläkare, SÄS

Nyckelord

Datortomografi, DT, förberedelser, kontrastförstärkning, colon, kolon, DT hjärta, tunntarm, tjocktarm, tarmundersökning

Länkförteckning

- Kontrastundersökning, premedicinering vid risk för anafylaktisk reaktion, SÄS. Sjukhusövergripande rutin, SÄS
<http://hittadokument.vgregion.se>
- Jodkontrast när patienter är under thyreoideautredning eller radiojod-behandling. Verksamhetsintern riktlinje, radiologienheten, SÄS
<http://hittadokument.vgregion.se>
- Kontrastmedelsinducerad nefropati (KMN) – prevention vid kontrastmedelsundersökning, SÄS. Sjukhusövergripande riktlinje SÄS
<http://hittadokument.vgregion.se/sas>
- Venkateter och kontrasthastighet vid användning av tryckspruta. Verksamhetsintern riktlinje, radiologienheten, SÄS.
<http://hittadokument.vgregion.se/sas>

- Extravasal kontrast vid DT-undersökning för vuxna inom radiologi Borås och Skene. Verksamhetsintern riktlinje, radiologienheten, SÄS.
<http://hittadokument.vgregion.se/sas>
- Läkemedel vid tarmrengöring. Utvidgade terapiråd från terapigrupp Mage-tarm, Västra Götalandsregionen.
www.vgregion.se/halsa-och-varld/vardgivarwebben/vardriktlinjer/lakemedel/terapirad/mage---tarm

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Anders Båth, (andba11), Överläkare

Granskad av: Anders Båth, (andba11), Överläkare

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-253

Version: 4.0

Giltig från: 2026-02-11

Giltig till: 2028-02-11